

Kandidaatin opinnäyte: tieteellisen tekstin prosessi ja rakenne

Luennolla

Copyright © Jaakko 2009 | Kielikello

Jaakko Kivinen

Aalto-yliopisto/Kielikeskus
tiina.airaksinen@aalto.fi

Keskustelua pienryhmissä

- 1) Miksi opinnäytteestä kirjoitetaan teksti? Miksei produktio tai taiteellinen teko riitä?
- 2) Minkä koette kandintyön kirjoittamisessa innostavaksi ja minkä ehkä hankalaksi?

Kypsyysnäyte

- Integroitu kypsyysnäyte = oma kandidaatintyötekstisi prosessoituna, tukena tekstipajatyöskentely (pajat 1 ja 2)
- Kypsyysnäyte tehdään koulusivistyskielellä.
- Jos koulusivistyskielesi on **suomi** ja kirjoitat työsi **suomeksi**, osallistut kahteen tekstipajaan ja teet tekstisi.
- Jos koulusivistyskielesi on suomi ja kirjoitat työsi muulla kuin suomen kielellä, kypsyysnäytteesi on työsi suomenkielinen tiivistelmä (noin 250-300 sanaa).
- Jos koulusivistyskielesi on ruotsi, kirjoitat kypsyysnäytteesi ruotsiksi → ota yhteys Sofia Sevoniin (sofia.sevon@aalto.fi).
- Ks. <https://into.aalto.fi/pages/viewpage.action?pageId=19834528>

Tavoitteet

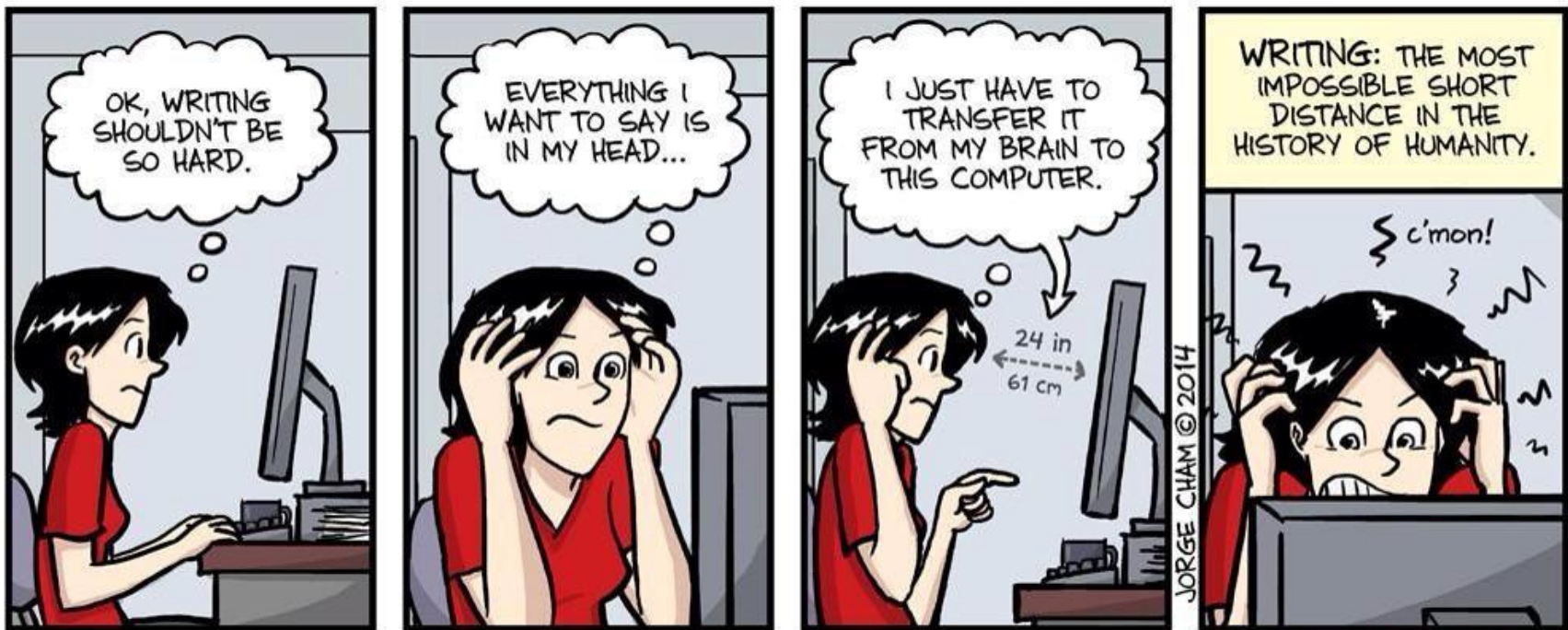
- Esittää asiat kirjallisessa muodossa selkeästi ja täsmällisesti
- Kirjoittaa asiatyylisiä normien, oman alan konventioiden ja laitoksen vaatimusten mukaista tekstiä
- Jäsentää asiat kokonaisuudeksi ja sitä palveleviksi osakokonaisuuksiksi
- Käyttää metatekstiä rakenteen selventämiseen, osien sitomiseen, referointiin ja argumentointiin
- Tarkastella tekstiä kriittisesti ja muokata sitä myös palautteen perusteella

Kirjoittaminen osana tutkimusprosessia

- ”Kuinka voin tietää, mitä ajattelen, ennen kuin näen, mitä olen kirjoittanut?”

C. A. Foster

Ajattelu ja sen sanallistaminen

Kirjoita joka vaiheessa työtä:

- Tutkimussuunnitelma
- Muistiinpanot
- Tutkimuspäiväkirja
 - *Koetin luokitella tapauksia ryhmiin, mutta se tuntui tosi vaikealta. Ongelma on se, että [...]. Ehkä luokituksesta voisikin tehdä kaksitasoisen. Silloin [...].*
- Alustava johdanto, sisällys- ja lähdeluettelo

Kirjoittamisprosessi

- Prosessin vaiheet lomittuvat keskenään:

suunnittelu

jäsentely

tiedonhaku

aloittaminen

palaute

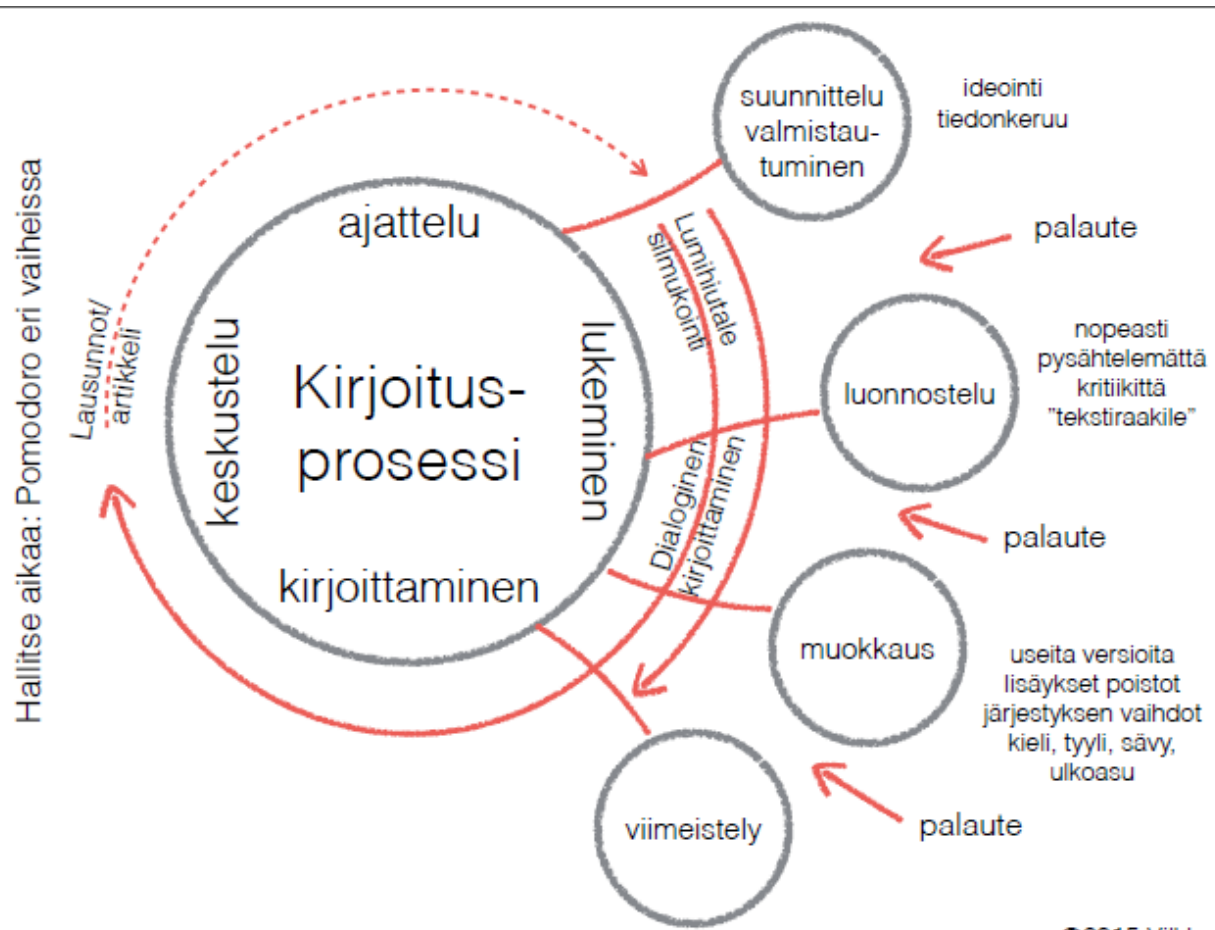
muokkaaminen

viimeistely

arviointi

julkistus

Tavoitteellinen prosessi: teksti syntyy vaiheittain

Vinkkejä

- Jaa työ osiin.
- Työskentele säännöllisesti.
- Ota myös etäisyyttä.
- Aloitus: listat, vapaa kirjoittaminen, käsitekartta / merkityssuhdekaavio, journalistin kysymykset, ”tutulle” kirjoittaminen...
- Älä ole (liian) perfektionisti.
- Ota mallia, mutta kriittisesti / soveltaen.

Otsikointi

- Ytimekäs ~ informatiivinen
- Kiinnostuksen herättäminen

Otsikointi

- Tärkeimmät avainsanat
- Aiheen oikein rajaava
- Näkökulman tarkennus (esim. ajanjakso, paikka, alue, toimiala, ikä, henkilö tai tyylisuuntaus)
- Ei mielellään pääosassa vieraskielisiä lyhenteitä tai yritysten / tuotteiden nimiä
- (myös englanniksi)

Esimerkkejä otsikoista

- Isolation – asustevaljaiden ideamallisto
- Mulkvisti muusana
- Palvelutalojen valaistus
- Kapeikkoajattelun ja Lean-ajattelun vertailu – eroavaisuudet ja yhtäläisyydet
- 20° – Puisen ruokapöydän suunnitteluprojekti
- Girls on tracks – tekstiilikokoelman suunnittelu vaatetuskäyttöön
- Catalog - eli millä keinoilla erottua vallitsevasta lehtikentästä? Tarkastelussa lemmikkijulkaisut

Tekstiosan rakenne: maatuska

1 Johdanto

2 Käsittely, näkökulma 1

3 Käsittely, näkökulma 2

4 Käsittely, näkökulma 3

5 Yhteenveto / pohdinta

Maatuskamalli | Esimerkki 5-lukuisesta kirjasta

1. JOHDANTO

Alkujohdatus

Tutkimusongelma

Teoreettinen kehys

Aineiston esittely

Menetelmät

Kirjan rakenne

2. SISÄLTÖLUKU

Johdanto-osa

Käsittelyosa

Päätäntäosa

3. SISÄLTÖLUKU

Johdanto-osa

Käsittelyosa

Päätäntäosa

4. SISÄLTÖLUKU

Johdanto-osa

Käsittelyosa

Päätäntäosa

5. PÄÄTÄNTÄ

Tulokset

Johtopäätöksiä

Produktiopainotteinen opinnäyte

- Johdanto
- Suunnittelun lähtökohdat, konteksti, teoreettinen ja kokemuksellinen tietoperusta, kohderyhmä (miksi ja kenelle?)
- Suunnittelu ja tuotos (olennaiset vaiheet ja valinnat, valintojen perustelut → miten ja miksi tuloksena on juuri kyseinen produktio ja mikä sen vaikutus on?)
- Reflektio (= pohdinta, johtopäätökset, arviointi) → kohteena työprosessi ja sen tulos eli produktio, oma ammatillinen kasvu, tietoperustan soveltuminen produktion aikaansaamiseen

Esimerkki 1

Flander, Sauli 2015. 20° - Puisen ruokapöydän suunnitteluprojekti

https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/16582/bachelor_Flander_Sauli_2015.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Johdanto

1 Taustatyö

1.1 Skanno

1.2 Inspiraatio ja trendit

1.3 Esikuva-analyysi

2 Suunnittelu

2.1 Suunnittelun lähtökohdat

2.2 Luonnostelu

2.3 Konseptointi

2.4 Suunnittelu

3 Reflektio

3.1 Yhteenveto

3.2 Pohdintaa

Esimerkki 2 (Roosa Väyliö)

https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/28602/bachelor_V%c3%a4yli%c3%b6_Roosa_2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y

1. JOHDANTO

2. TEOREETTINEN TAUSTA

2.1. MINÄ MUOTOILIJANA

2.2. NÄKÖKULMIA MUOTOILUALAAN

2.2.1 Timo Niskanen Himmee™

2.2.2 Kirsti Taiviola

2.3. TUOTTEISTAMINEN

3. TAUSTAA

3.1. SUUNNITTELUPROSESSI

3.2. HAASTEET

3.3. LOPPUTULOS

4. TUOTEKEHITYSPROSESSI

4.1 KURSSITYÖSTÄ OPINNÄYTTEEKSI

4.2 INNOLUX

4.3 YRITYKSEN KONTAKTOINTI

4.3.1 Yhteydenpito

4.3.2 Tapaaminen

4.4 TUOTEKEHITYS

4.4.1 Muutosehdotukset

4.4.2 Lasiosa

4.4.3 Jalkaosa

5. TULOKSET

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Esimerkki 3

Waitinen, Isolation –asustevaljaiden ideamallisto

<https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/16317>

1 Johdanto

2 Lähtökohdat ja tavoitteet

3 Taustatutkimus

3.1 Katsaus valjaiden nykytilanteeseen

3.2 Fetissimuisti

4 Prosessi

4.1 Inspiraatiokuvat suunnittelun työkaluna

4.2 Luonnostelu

4.3 Materiaali ja kuosit

4.4 Valjaiden kaavoitus

5 Mallisto

6 Johtopäätökset

Lähteet

Liitteet

Jäsentäminen

- Tasapaino lukujen välillä
- Alaluvut:
 - Ei yksinäisiä alalukuja
 - Enintään kolme tasoa (3.2.2)
 - Vältä liian lyhyitä (yksi kappale) alalukuja

Tehtävä

Flander, Sauli 2015. 20° - Puisen ruokapöydän suunnitteluprojekti

https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/16582/bachelor_Flander_Sauli_2015.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Mitä tutki/teki?
- Miksi tutki/teki?
- Miten tutki/teki?

Johdanto (1)

- Johdatus aihepiiriin
- Tutkimuskohteen esittely
- Ei kuitenkaan näin kaukaa:
 - *Yritysten tietojärjestelmien historia juontuu vuosikymmenten taakse, lähes tietotekniikan alkuhetkille asti.*

Johdanto (2)

- Tutkimuksen perustelu, motivointi
- Ei näin:
 - *Olen jo pitkään ollut kiinnostunut paikkatietopalveluista.*
 - *Sain aiheen ohjaajaltani ja aloin heti perehtyä siihen.*
- Tieteellinen tarina: lähtökohtana konkreettinen ongelma tai aukko tutkimuksessa > oma työ

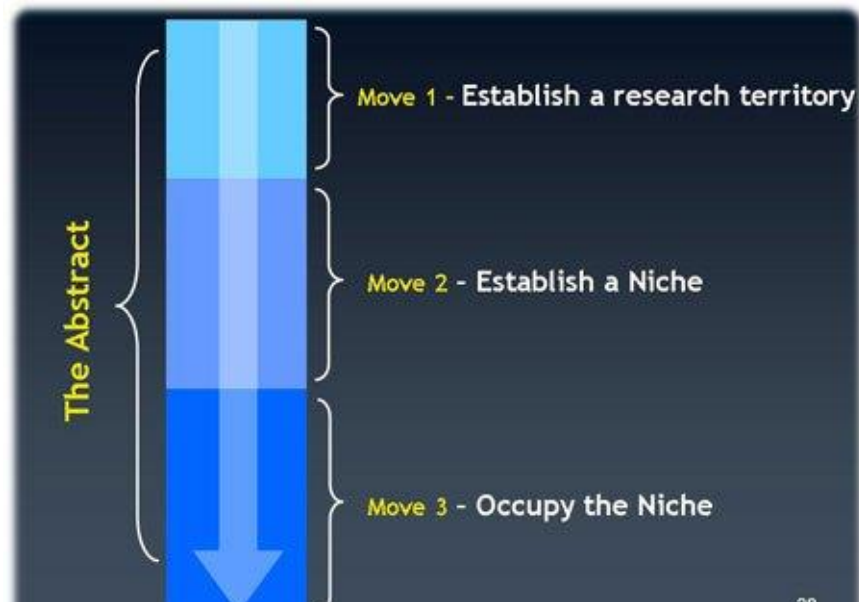
Johdanto (3)

- Tutkimusongelma / -kysymykset (produktioissa: minkä ”ongelman” tuotos ratkaisee tai minkä tarpeen täyttää?)
- Tavoitteet, raja
- Menetelmä, aineisto, teoreettinen kehys (lyhyesti, tarkemmin omissa luvuissaan)
- Tulokset ja päätelmät ja suositukset omissa luvuissaan
- Työn sisältö ja rakenne
- Keskimäärin 1–2 sivua

Johdannon tehtävät (Swales 1990)

CARS-malli = Creating a Research Space

1. Aihepiirin esittely (establishing a territory)
2. Käsillä olevan työn esittely (establishing a niche)
3. Käsillä olevan työn haltuunotto (occupying the niche)

CARS-malli (Swales 1990)

1 TUTKIMUSALUEEN MÄÄRITTÄMINEN

- a. esitellään aihepiiri
- b. osoitetaan aiheen keskeisyys
- c. tarkastellaan ja arvioidaan aiempaa tutkimusta

CARS-malli (Swales 1990)

2 KÄSILLÄ OLEVAN TUTKIMUKSEN PERUSTELU

- a. osoitetaan aukko aiemmassa tutkimuksessa
- b. herätetään aihetta koskeva kysymys ja esitellään konkreettiset tutkimuskysymykset
- c. osoitetaan, että on perusteltua laajentaa aiempaa tutkimusta
- d. mainitaan ongelman ratkaisun tärkeys tai käytännön hyöty

CARS-malli (Swales 1990)

3 KÄSILLÄ OLEVAN TUTKIMUKSEN ESITTELY

- a. kuvaillaan tutkimustyyppi ja tutkimuksen kulku
- b. kerrotaan tavoitteet
- c. perustellaan menetelmävalinnat
- d. esitellään tutkimusraportin rakenne

Lähde: Viestinnän tietoaines, Aalto-yliopisto

Aikaisempi tutkimus

- Ymmärtämiselle välttämättömät tekniset, teoreettiset yms. tiedot
- Käsitteiden määrittely
- Ei perusasioita, ei työhön liittymättömiä asioita

Menetelmät ja aineisto

- Miten tutkimus on toteutettu (luotettavuuden arviointi)
- Vaihtoehtoisten menetelmien esittely, valinnan perustelu
- Toistettavuus (menetelmän tunnettuus vaikuttaa käsittelyn laajuuteen)

Tulokset

- Tulokset ja niiden merkitys:
 - Uuden ja merkittävän tiedon korostaminen, tieteellisen ja käytännöllisen merkityksen arviointi
- Virhelähteet, luotettavuus
- Täsmällisyys, havainnollisuus (kuvat ja taulukot)
- Verrataan esiteltyyn aiempaan tutkimukseen
- Onko vastattu kysymyksiin / saavutettu tavoitteet

Johtopäätökset

- Muistutus työn tavoitteista
- Päätulokset kootaan yhteen, pohditaan merkitystä
- Suositukset konkreettisiksi toimenpiteiksi
- Tulosten soveltuvuus, käyttöön liittyvät rajoitukset
- Työn onnistumisen arviointi
- Jatkotutkimustarve

Tehtävä

- Lue esimerkkityön johdanto. Keskustelkaa pienryhmissä siitä, miten johdannon rakenneidea näkyy.

Tehtävä

- Lue esimerkkityön loppuluku.
- Vertaa sitä yleiseen pohdintaluvun sisältöön:
 - Tavoitteet
 - Päätulokset kiteytettynä
 - Reflektio = prosessin, produktion ja oman ammatillisen kasvun arviointia
 - Jatkonäkymät

Luvun rakenne: johdantokappale

- Lyhyt johdanto käsiteltäviin aiheisiin
- Yleensä vain luvun rakenteen esittely:

Tässä luvussa käydään läpi niitä kaukokartoitus-tekniikoita, joiden avulla jäätiköitä voidaan seurata satelliiteista käsin. Tässä keskitytään erityisesti näkyvän valon alueella toimiviin instrumentteihin, ja muut tekniikat esitellään vain lyhyesti. Luvussa kerrotaan myös hieman kuvien käsittelystä ja tulkinnasta, sillä tämä on olennainen osa tiedon hankintaa.

- Jos paljon asiaa > oma alaluku?
- Suositus: joko kaikkiin (saman tason) lukuihin tai ei yhteenkään

Luvun rakenne: yhteenveto

- Erillinen alaluku / erota selvästi edellisestä
- Siirtymä seuraavaan lukuun:

Rahallisen ja työmäärällisen panostuksen lisäksi uuteen järjestelmään siirtyminen edellyttää kunnalta pitkäaikaista sitoutumista projektiin. Lahdessa selvitystyön aloittamisesta kesti kaksi vuotta uuden järjestelmän käyttöönottoon. Turussa sama prosessi kesti kaksi ja puoli vuotta. Koordinaattijärjestelmän onnistuneen uudistamisen edellytyksenä on huolellinen suunnittelu alusta loppuun. Suunnittelun roolia tarkastellaan tarkemmin luvussa 5.

Linkkejä

- Puhe- ja kirjoitusviestinnän verkko-opas
Kielijelppi: <http://www.kielijelppi.fi/>
 - Kirjoittajan ABC: <http://webcgi.oulu.fi/oykk/abc/>
 - TEPA: monikielinen termipankki
<http://www.tsk.fi/tepa/netmot.exe?UI=figr&height=141>
 - MOT-sanakirja:
<http://mot.kielikone.fi/mot/tkk/netmot.exe>
- Nota Bene -viittausopas
<https://www.utu.fi/fi/yksikot/hum/yksikot/ktmt/Documents/Nota%20Bene%202013.pdf>

Tieteellisen kirjoittamisen oppaita

- Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2008: *Tutki ja kirjoita*. Helsinki, Tammi.
- Kniivilä – Lindblom-Yläne – Mäntynen 2017: *Tiede ja teksti. Tehoa ja taitoa tutkielman kirjoittamiseen*. 2. p. Helsinki, WSOY.
- Kinnunen – Löytty (toim.) 2002: *Tieteellinen kirjoittaminen*. Tampere, Vastapaino.

Kielioppaita

- Kankaanpää, Heikkilä, Korhonen, Maamies ja Piehl (toim.) 2007: *Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas*. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Helsinki.
- Iisa & Oittinen & Piehl 2006: *Kielenhuollon käsikirja*. Helsinki: Yrityskirjat.
- Itkonen & Maamies 2000: *Uusi kieliopas*. Helsinki: Tammi.